

LUNTEREN

Verzetsvrouw in handen van de SD, 1944-1945

'Ja, toch zou ik het weer doen'

Aan de Dorpsstraat in Lunteren staat een opvallende oude villa De Wormshoef, waarin tegenwoordig een restaurant is gevestigd. In de jaren 1944 en 1945 was dit gebouw een hoofdkwartier van de "Sicherheitsdienst". De negentienjarige Janny Laupman werd in april 1945 gearresteerd en naar De Wormshoef gebracht, nadat ze twee jaar lang verzetswerk in Ede en omgeving had verricht. In 1985 zegt zij daarover: 'Ja, wat deed ik? Persoonsbewijzen vervalsen, geboortedata veranderen en in samenwerking met het distributiekantoor stamkaarten vervalsen. Die waren nodig voor onderduikers om er distributiebonnen mee te verkrijgen.'

'Ik werd naar De Wormshoef gebracht en in een kast opgesloten.' De villa was in de jaren 1944 en 1945 het hoofdkwartier van de Sicherheitsdienst'.

Er waren nogal wat onderduikers in die dagen. Ik werkte op het gemeentehuis in Ede op de afdeling Bevolking en Burgerlijke Stand. Dat knoeien met persoonskaarten in de administratie van de gemeente deed ik uiteraard niet helemaal alleen. Ik vond het overigens leuk en spannend werk. Vele avonden zijn we bezig geweest om op blanco kaarten fantasienamen in te vullen. Zeker wel voor driehonderd mensen, misschien nog wel meer. In maart 1945 kwam de vraag of ik koerierster wilde zijn. Ik moest allerlei mededelingen rondbrengen. De kans om tijdens dat werk gepakt te worden, en waarbij dan brieven bij mij gevonden zouden worden, werd steeds groter. Maar dat is niet gebeurd, mijn naam is uitgelekt na de arrestatie van één van onze verzetsstrijders, die hevig werd

gemarteld. Ik werd thuis gearresteerd. Ik weet nog dat ik in een heel donker lokaal werd gebracht waarin wel tien SD'ers waren. Ze begonnen meteen met vragen. Ik werd met de gummiknuppel bewerkt. Mijn rokken gingen omhoog en ik werd vreselijk geslagen omdat ik geen antwoord wist op hun vragen. Sommigen gingen even weg en lieten een paar trawanten achter die mijn haren uittrokken en me schopten. Toen het hele stel weer terug kwam, begon het verhoor opnieuw. Met de gummiknuppel over mijn handen en mijn rug. Ik werd murw geslagen. Van mijn middel tot mijn enkels. Ik bleef zwijgen. Ik moest minstens vierentwintig uur zwijgen, dan zouden de anderen van de verzetsgroep de tijd hebben om te verdwijnen. Ik werd naar De Wormshoef gebracht en in een kast opgesloten. Dat duurde zo een paar dagen. Af en toe werd ik eruit gehaald om weer verhoord te worden. Na vier dagen heb ik een adres losgelaten. Ik had toen de volstrekte zekerheid dat het geen kwaad meer kon.'

De Wormshoef is nu een café-restaurant.

De bevrijding uit het SD-hoofdkwartier kwam voor Janny Laupman op 16 april 1945, toen de Canadezen Lunteren binnentrokken. Hoewel zij nog jarenlang door haar oorlogsherinneringen is achtervolgd, antwoordt Janny op de vraag of ze weer verzetswerk zou gaan doen: 'Als je er voor staat, kun je niets anders dan meewerken. Maar het blijft een moeilijke kwestie, want als je ziet hoe griezelig nu weer met onze vrijheid wordt omgesprongen, hoe in de hele wereld fascisme, racisme en martelingen aan de orde van de dag zijn, wat een troep we er van hebben gemaakt. Ja, toch zou ik het weer doen, ondanks alles.'

© Anne Frank Stichting - 'Sporen van de oorlog'